

Sławomir Moździoch, Lidia Nowacka, Lech Leciejewicz

Bytom Odrzański, woj. zielonogórskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 118-119

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wał wewnętrzny w przebadanej części miał u podstawy 5 m szerokości i zachowany był do wysokości 1,30 m. Wstępne ustalenia wykazały, że zastosowano tu dość skomplikowaną konstrukcję ziemno-drewniano-kamienną. W nasypie ziemnym ułożone były w dwóch poziomach niegłębokie poprzecznie belki drewniane oraz pionowo wbijane słupy z dobrze zachowaną między nimi plecionką. W części jądra tego wału natrafiono także na ślady bliżej nieokreślonej konstrukcji kamiennych. Górna część nasypu ziemnego stanowiła warstwa intensywnie czarzonej, przepalanej gliny, drobnych piaskowców i węgla drzewnych - pozostałość jakiejś konstrukcji wieńczącej wał. Pod wałem wystąpiła czarna warstewka, z której pochodzi zdecydowana większość materiału ruchomego /liczne fragmenty garnka zdobionego ornamentem linii rytych, fragment ozdoby srebrnej oraz ułamki kości i naczyń/.

Na majdanie, w strefie przywałowej, zaobserwowano występowanie warstwy kulturowej z nielicznymi fragmentami ceramiki. W obrębie badanego odcinka wałów natrafiono jedynie na próby kopania fosy - przeszkodę stanowiły wychodnie płytko zalegających piaskowców i żupków.

W wale zewnętrznym, znacznie niższym i gorzej zachowanym, wystąpiły również ślady przepalanej konstrukcji drewniano-ziemnej.

Na podstawie obserwacji układu stratygraficznego można sądzić, że obiekt ten był stosunkowo krótko użytkowany. Pierwszy sezon badań dostarczył niewielkiej ilości materiału ruchomego, co w poważnym stopniu utrudnia precyzyjne określenie chronologii /druga połowa VIII w. - IX w./.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Krośnie.

Badania będą kontynuowane.

BYTOM ODRZAŃSKI
woj. zielonogórskie
Stanowisko 1

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Nadodrza
we Wrocławiu

Badania prowadzili mgr mgr Sławomir Moździoch i Lidia Nowacka przy konsultacji prof.dr.hab. Lecha Laciejewicza. Finansował KEA w Zielonej Górze. Trzeci sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna /X/XI-XII/XIII w./

Kontynuowano badania na osadzie celem rozpoznania planu zabudowy. Ogółem przebadano około 550 m². Założono 5 wykopów /nrzy III-VII/, z których każdy w pewnej części obejmował również zasięgiem obszar domniemanych umocnień. Żadnych śladów konstrukcji obronnych nie stwierdzono, co ostatecznie dowodzi błędnej identyfikacji tego stanowiska z pozostałościami znanego ze źródeł pisanych grodu kasztelańskiego w Bytomiu Odrzańskim. Układ warstw: warstwa ziemi ornej, warstwa niwelacyjna nowożytna, warstwa kulturowa z okresu funkcjonowania osady, obiekty osadnicze, nawiązywał do znanego już z lat poprzednich. Odkryto ogółem 53 obiekty, w tym 2 datowane na XIII-XIV w.

Układ obiektów oraz ich cechy nie pozwoliły na ogół określić precyzyjnie funkcji. Wyjątek to 2 paleniska oraz 4 jamy zawierające znaczne ilości żużla żelaznego, co pozwala domyślać się ich związku z produkcją hutniczą.

Wśród zabytków ruchomych najliczniejszą grupę stanowiły fragmenty ceramiki /16.053 szt./. Licznie wystąpiły kości zwierzęce /4.971 fragmentów/, żużle żelazne i żużłona polepa. Wydzielono 161 zabytków, głównie żelaznych, w tym noże /18 szt./, 2 krzesiwa kabiakowe, przecinak igłę, podkowiaki, podkowie, skoble i inne. Znalaziono również 10 przedmiotów glinianych, dwa pierścionki z brązu, kabiączek skroniowy z brązu /typ pomoraki/, żelazny odważnik oktaedryczny w kohezulce brązowej, połówkę denara krzyżowego, kościane żyły, 2 gładziki, hetke, szydło i rogowy półfabrykat gwizdka.

Ceramika to głównie naczynia silnie obtaczane, barwy ceglastej lub szarej, o esowatym profilu, natomiast rzadziej z cylindryczną szyjką. Zdobiona była głównie ornamentem żłobków

dookolnych, niekiedy także dookolnymi pasmami nacięć, rzadko linią falistą. Datuje ona okres funkcjonowania osady na X/XI-XII/XIII wiek. Podobnie, jak w latach poprzednich, wystąpiły nie-liczne fragmenty ceramiki z epoki brązu oraz ceramiki średniowiecznej.

Materiał zabytkowy przechowywany jest w Zakładzie Archeologii Nadodrza IHKM PAN we Wrocławiu. Przewiduje się kontynuację badań.

CHAŁAWY, gm. Brodnica
woj. poznańskie
stanowisko 15

patrz
neolit

CIARTAJEW
woj. białostockie
Stanowisko 1

Konserwator zabytków Archeologicznych
w Białymstoku

Badania prowadziła mgr Halina Karwowska. Finansował WKZ w Białymstoku. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne z grobami w obstawach kamiennych.

Cmentarzysko wczesnośredniowieczne z grobami w obstawach kamiennych zlokalizowane jest na krawędzi małej dolinki rzeczki Kamionka, w odległości około 150 m na północny-wschód od drogi Siemiątycze-Ciechanowiec. Pierwsze badania prowadził tu w latach osiemdziesiątych XIX wieku Songin. W 1986 r. rozpoczęto badania ratownicze fragmentarycznie zachowanego już stanowiska. Przebadano teren około 200 m². Ze wstępnych analiz należy sądzić, iż udało się uchwycić południowy skraj cmentarzyska. Prace eksploracyjne potwierdziły zły stan zachowania obiektu.

W trakcie prac wykopaliskowych odkryto 3 groby szkieletowe. Obstawy grobowe były częściowo zniszczone. Stan zachowania kości zły. Materiał zabytkowy następujący: grób nr 1 - znaleziono w nim kółko brązowe, pierścionek żelazny; grób nr 3 - wydobyto liczne fragmenty kabłączków skroniowych, paciorki szklane; z całego przebadanego obszaru pochodzi kilkadziesiąt fragmentów ceramiki.

Wstępna analiza materiału zabytkowego pozwala datować stanowisko na okres wczesnego średniowiecza.

Badania będą kontynuowane.

DEBCZYNO
woj. koszalińskie
Stanowisko 53

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
w Poznaniu

Badania prowadzili mgr Andrzej Sikorski i Maria Miśkiewicz. Finansował UAM w Poznaniu. Trzeci sezon badań. Stanowisko wielokulturowe. Ślady kultur pucharów lejkowatych i amfor kulistych. Osada: ludności kultury Łużyckiej /kultury pomorskiej /?/, kultury oksywskiej, kultury wielbąrskiej, elementy grupy debczyńskiej POR, osada wczesnośredniowieczna VII /?/ - VIII/IX w. Cmentarzysko z XI-XIII w.

Rozpoznano powierzchnię około 325 m², poszerzając obszar obserwacji archeologicznej w kierunku zachodnim względem rozkopanej wcześniej płaszczyny stanowiska.

Łącznie zarejestrowano 111 obiektów, związanych funkcjonalnie z obozowiskiem /osada, egzystująca na tym terenie od kultury pucharów lejkowatych po okres rozwiniętego/ późnego średniowiecza i wczesnośredniowiecznym cmentarzyskiem szkieletowym. Ze względu na rysujące się dwa podstawowe zagadnienia, wstępne omówienia wyników przeprowadzone zostaną oddzielnie